

PARTICULARITĂȚI ALE PREZENTĂRII PENTRU RECUNOAȘTERE A ANIMALELOR

PARTICULAR FEATURES OF THE PRESENTATION FOR IDENTIFICATION OF ANIMALS

Oxana CIUDIN, assist. univ., drd.,
Facultatea de Drept și Administrație Publică
Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
E-mail: ciudin.oxana@usc.md
ORCID ID: 0000-0002-5990-478X

Rezumat: *În prezentul demers se examinează reglementarea procedurii de prezentare pentru recunoaștere a animalelor în conformitate cu legislația Republicii Moldova, evidențiind particularitățile teoretice și practice ale acesteia în contextul actualei jurisprudențe. Sunt analizate*

aspectele tactico-criminalistice ale activității de identificare a animalelor ca mijloc probator, cu accent pe dificultățile întâmpinate în aplicarea normelor procesual-penale existente. Pe baza evaluării practicii judiciare și a lacunelor normative constatate, se argumentează necesitatea modificării cadrului legal în vederea asigurării eficienței și legalității acestei activități procesuale.

Cuvinte-cheie: *criminalistică, tactică criminalistică, prezentare pentru recunoaștere, recunoașterea animalelor, acțiuni procesual-penale*

Abstract: *The present study examines the legal regulation governing the procedure of presenting animals for identification under the legislation of the Republic of Moldova, highlighting its theoretical and practical particularities within the framework of contemporary judicial practice. The paper analyzes the tactical and forensic aspects of the identification of animals as a means of evidence, with particular emphasis on the difficulties encountered in the application of the existing criminal procedural norms. Based on an assessment of judicial practice and the identified normative gaps, the necessity of amending the legal framework is substantiated in order to ensure the efficiency and lawfulness of this procedural activity.*

Keywords: *forensic science; forensic tactics; presentation for identification; identification of animals; criminal procedural actions*

Determinarea completă a circumstanțelor unei fapte penale, a modalității de săvârșire și a persoanelor implicate impune desfășurarea operativă și temeinică, cu respectarea exigențelor tactice, a activităților de urmărire penală prevăzute de lege, în scopul administrării probelor, identificării și tragerii la răspundere a făptuitorului¹.

Prezentarea pentru recunoaștere constituie una dintre cele mai frecvent utilizate acțiuni procesual-penale, prin intermediul căreia se stabilește identitatea dintre un obiect, o persoană sau un cadavru și imaginea păstrată în memoria persoanei chemate să recunoască – martor, victimă, bănuit ori învinuit. Cu toate acestea, rezultatele acestei acțiuni procesuale sunt adesea contestate de participanții la procesul penal², inclusiv din cauza reglementării insuficient de clare, în art. 116–117 Cod de procedură penală al Republicii Moldova³, a aspectelor referitoare la prezentarea spre recunoaștere cum ar fi, de exemplu, animalele.

Potrivit art. 116–117 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, organul de urmărire penală poate prezenta pentru recunoaștere o persoană sau un obiect martorului, victimei, bănuitului ori învinuitului. Totuși, legislația procesual-penală nu definește noțiunea de „obiect”.

În dicționarul explicativ al limbii române termenul „obiect” este interpretat ca „corp solid, de obicei prelucrat, care are o anumită întrebuințare”, „element, materie asupra căreia e îndreptată gândirea, activitatea intelectuală a omului”,⁴ dar termenul de animal „ființă organizată, uni- sau

¹ Jitariuc V., Rusu V. Tratat de criminalistică. Tactica criminalistică. București: Pro Universitaria, 2025, p. 695; Jitariuc V. Prezentarea spre recunoaștere – procedeu probatoriu și varietate a identificării criminalistice. În: Revista Dreptul, nr. 3. București, 2024, pp. 124-125.

² Татьяна Л. Г. Дискуссионные вопросы предъявления для опознания // Юридический вестник Самарского университета. 2017. Т. 3. № 4, с. 169.

³ Cod Procedură Penală al Republicii Moldova. Legea RM nr. 122 din 14-03-2003. În Monitorul Oficial Nr. 248-251, din 05-11-2013. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150268&lang=ro#

⁴ Dicționar explicativ al Limbii Române. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/obiect/sinteza>

pluricelulară, înzestrată cu facultatea de a simți și de a se mișca”, „ființă organizată, înzestrată cu facultatea de a simți și de a se mișca; făptură, vietate, viețuitoare”¹.

Conform art. 458 al.1 din Codul civil al Republicii Moldova „animalele nu sunt lucruri. Ele sunt ocrotite prin legi speciale”², animalelor li se aplică regulile generale privind bunurile, în măsura în care legea nu prevede altfel, nefiind admis un tratament crud față de acestea, contrar principiilor umanității. Astfel, legiuitorul nu încadrează animalele în categoria obiectelor, ci le recunoaște ca bunuri animate, supuse anumitor restricții referitoare la modul de tratare a lor.

În ceea ce privește experiența altor state în soluționarea problemei posibilității prezentării pentru recunoaștere a animalelor, menționăm că art. 229 din Codul de procedură penală al Republicii Kazahstan³, prevede că martorului, victimei sau bănuțului îi poate fi prezentată pentru recunoaștere o persoană sau un obiect. În acest sens, autorul T. A. Hanov subliniază că o asemenea formulare a normei nu reglementează explicit posibilitatea prezentării pentru recunoaștere a animalelor; cu toate acestea, autorul admite efectuarea unei astfel de acțiuni procesuale, ghidându-se după dispozițiile generale ale art. 229 CPP al Republicii Kazahstan, cu luarea în considerare a specificului prezentării pentru recunoaștere a unor asemenea obiecte⁴.

În Republica Belarus, art. 223 din Codul de procedură penală⁵ prevede posibilitatea prezentării pentru recunoaștere a unei persoane sau a unui obiect, precum și a cadavrelor și a animalelor. Totodată, legiuitorul belarus nu extinde asupra recunoașterii animalelor cerința de a le prezenta într-un grup de animale similare, cu un număr total de cel puțin trei exemplare (alin. 5 art. 224).

În Federația Rusă, unii autori⁶ subliniază că problema prezentării pentru recunoaștere a animalelor, în conformitate cu art. 193 Codul de procedură penală al Federației Ruse⁷, rămâne una discutabilă, admițând totuși posibilitatea efectuării unei asemenea acțiuni procesuale. Aceștia evidențiază, însă, dificultățile legate de recunoașterea animalelor exotice sau rare (de exemplu, nurca) și de organizarea procedurală a acesteia (cum ar fi aducerea altor animale, pe lângă cel supus recunoașterii, întrucât, în opinia lor, întemeiată pe interpretarea normei menționate anterior, obiectul recunoașterii trebuie prezentat într-un grup de animale similare).

Trebuie menționat că, pe parcursul perioadei de căutare, animalele se pot modifica semnificativ (de exemplu, pot crește), ceea ce poate îngreuna recunoașterea lor de către persoana chemată să le identifice. Alți autori răspund afirmativ la întrebarea privind posibilitatea recunoașterii animalelor în conformitate cu legislația rusă și subliniază că, în practica judiciară, apare cel mai frecvent necesitatea prezentării pentru recunoaștere a animalelor domestice sustrate (vacii, oi, capre, cai etc.), a câinilor și pisicilor de rasă, precum și a cadavrelor de animale, a părților neprelucrate ale acestora (cap, coarne, piele etc.)⁸.

¹ Dictionar explicativ al Limbii Române. [online], [citată 01.09.2025]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/animal/definitii>

² Cod civil al Republicii Moldova. Cod nr. 1107 din 06.06.2002. În Monitorul Oficial Nr. 66-75 din 01.03.2019. [online], [citată 01.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150105&lang=ro#

³ Codul de procedură penală a Republicii Kazahstan. [online], [citată 01.09.2025]. Disponibil: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1400000231>

⁴ Ханов Т. А. Особенности подготовительных действий при предъявлении для опознания животного по делам о кражах скота // Закон и правопорядок в третьем тысячелетии : материалы Междунар. науч.-практ. конф. / Калининградский филиал Санкт-Петербургского университета МВД России. Калининград, 2017, с. 180–181.

⁵ Codul de procedură penală al Republicii Belarus. [online], [citată 01.09.2025]. Disponibil: <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=НК9900295>

⁶ Татьяна И. Г. О.р. cit., p. 171.

⁷ Codul de procedură penală al Federației Ruse. [online], [citată 01.09.2025]. Disponibil: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34481/

⁸ Матвейчев Ю. А. Объекты и цель предъявления для опознания: дискуссионные вопросы в уголовном процессе и криминалистике // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия D, Экономические и

În plus, în cazul prezentării pentru recunoaștere a animalelor, unii autorii¹ propun implicarea unui specialist pentru interpretarea comportamentului animalului față de persoana chemată să îl recunoască și a reacției acestuia, în special în situațiile în care, de exemplu, proprietarul, după o perioadă îndelungată, întâmpină dificultăți în a identifica animalul, întrucât caracteristicile acestuia s-au putut modifica semnificativ. Totuși, identificarea unui asemenea specialist se dovedește a fi o sarcină dificilă, iar concluzia acestuia, în contextul recunoașterii, ar reprezenta, în fapt, o concluzie de specialitate, în timp ce acțiunea procesuală propriu-zisă a „recunoașterii” constă în identificarea obiectului de către persoana chemată să îl recunoască. În activitatea practică, recunoașterea animalelor este realizată, în principal, în cauzele legate de furtul acestora, de cauzarea de vătămări animalelor sau de incidente produse de către animale.

Concluzii

Analiza efectuată evidențiază existența unor lacune legislative semnificative în Codul de procedură penală al Republicii Moldova (art. 116–117), care nu oferă o definiție a „obiectului” supus recunoașterii, generând astfel incertitudine juridică în privința includerii animalelor în această categorie, în pofida necesității practice evidente. Studiul comparativ al legislațiilor altor state relevă soluții variate: Republica Belarus reglementează expres prezentarea pentru recunoaștere a animalelor, Republica Kazahstan admite indirect această procedură prin interpretarea normelor generale, iar Federația Rusă o consideră controversată, dar acceptată în practică.

În plan probatoriu, identificarea animalelor este adesea indispensabilă în cauze ce privesc furtul, vătămarea sau atacurile produse de animale, însă se confruntă cu dificultăți legate de modificările naturale ale acestora (creștere, schimbarea aspectului) și de lipsa unor proceduri standardizate, inclusiv a specialiștilor capabili să interpreteze comportamentul animalului. În consecință, pentru a asigura securitatea probatorie și respectarea principiilor legalității și tacticii criminalistice, se impune completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova cu prevederi exprese privind prezentarea pentru recunoaștere a animalelor, adaptate specificului acestei activități procesual-penale.

Referințele bibliografice:

1. Cod Procedură Penală al Republicii Moldova. Legea RM nr. 122 din 14-03-2003. În Monitorul Oficial Nr. 248-251, din 05-11-2013. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150268&lang=ro#
2. Cod civil al Republicii Moldova. Cod nr. 1107 din 06.06.2002. În Monitorul Oficial Nr. 66-75 din 01.03.2019. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150105&lang=ro#
3. Codul de procedură penală a Republicii Cazakstan. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1400000231>
4. Codul de procedură penală al Republicii Belarus. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: <https://pravo.by/document/?guid=3871&p0=HK9900295>
5. Codul de procedură penală al Federației Ruse. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: https://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34481/
6. Dicționar explicativ al Limbii Române. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/obiect/sinteza>

юридические науки. 2017. № 14, с. 165; Руководство для следователей / под ред. В. В. Мозьякова. М. : Экзамен, 2015, с. 221.

¹ Ibidem, p. 165; Татьяна Л. Г. О.р. Cit., p. 171.

7. Dicționar explicativ al Limbii Române. [online], [citat 01.09.2025]. Disponibil: <https://dexonline.ro/definitie/animal/definitii>
8. Jitariuc V. Prezentarea spre recunoaștere – procedeu probatoriu și varietate a identificării criminalistice. În: Revista Dreptul, nr. 3. București, 2024.
9. Jitariuc V., Rusu V. Tratat de criminalistică. Tactica criminalistică. București: Pro Universitaria, 2025.
10. Матвейчев Ю. А. Объекты и цель предъявления для опознания: дискуссионные вопросы в уголовном процессе и криминалистике // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия D, Экономические и юридические науки. 2017. № 14.
11. Руководство для следователей / под ред. В. В. Мозякова. М. : Экзамен, 2015.
12. Татьяна Л. Г. Дискуссионные вопросы предъявления для опознания // Юридический вестник Самарского университета. 2017. Т. 3. № 4.
13. Ханов Т. А. Особенности подготовительных действий при предъявлении для опознания животного по делам о кражах скота // Закон и правопорядок в третьем тысячелетии : материалы Междунар. науч.-практ. конф. / Калининград-ский филиал Санкт-Петербургского университета МВД России. Калининград, 2017.